

ékszer-evőeszköz.

ezek a legújabb, legegységesebb s legjobb a napi... disze a háztartásnak. Az alább felsorolt evőeszközök...

- adék. ékszer-asztali kés, adék. ékszer-asztali villa, adék. ékszer-evőkanál, adék. ékszer-kávés-kanál.

olcsósága áron, hozzá még irásbeli jótállás a fe... maradás és jó minőségért. Ez evőeszközök...

gy az ö-szeg előzetes beküldése mellett pontosan... a levelek e cím alatt intézendők:

n. föletéteményesek.

Dr. Fr. Lengyel... is. I. Heinrichshof. Misméri irat fekszik iródnakban, nyilvános meg... hamistok törvény szerint megbüntettetnek.

Dr. Fr. Lengyel... IR-BALZSAMA.

ga a nyírlé, mely a törzs megfúrása alkalmával... olyik, a legkittünőbb szépítő szerek ismertek...

zére Török József gyógyszerésznél Budapesten... Temesvárt: Tarcay István gyógy... gmond gyógyszerésznél.

Advertisement for Maria-celi gyomor-cseppek, featuring an image of a woman and child, and text describing the medicine's benefits for various ailments.

Brady Károly, „az Orangyalhoz” címzett gyógyszerésznél Kremsierben, Morvaországban.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve: Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr. Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP. A debreczen-vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Ötásbós petisórért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.

Márczius 15.

(?) És még is könny ragyog a nemzet szemében, e nap emlékére.

Ki tudná megmondani, vajjon az öröm, vagy a bánat gyermeke-e az?

Talán mindenké, talán egyiké sem!

Ó! szülhetné az öröm, midőn rá emlékezik a nemzet e napra, midőn nagynak és dicsőnek gondolta önmagát, mikor felbuzdult lelkesedésében, a gigászok erejét érezte magában, midőn erősnek hitte magát az ég ostromára, vagy megdöntésére a pokol kapuinak.

Harminczhárom év tűnt azóta el! Mikor e sokat szenvedett nemzet borús egére feljött a szabadság napja, mikor végig hangzott az egész hazán „legyünk szabab adok!” s midőn azt hitte mindenki, hogy új életre támad fel e nemzet, mely multat s jövőndőt réggen megbűnhődött, midőn a szabadság, testvériség és egyenlőség diadalát ülé, midőn azt hívé mindenki, hogy a zsarnokoknak ütött a végórája...

Akkor, ó akkor, ha a hit, a dicső ige e testet öltött volna, ragyoghatna szemünkben most az öröm könyve!

De a könyv lehet a bánaté! Hisz a remény nem valósult eddig, az ige és az eszme Golgothára került, mártír halált szenvedett.

Es a nemzet szemében rezgő könyv az elfásulás bus könnyűje lehet, — a lemondásé, a néma keservet, mely siratja az elvesztett multat, az elhomályosult fényes dicsőséget, a jelen bűneit s a jövő reménytelenségét...

Milyen szomorú tudat ez, a szabadság napjának emléké! De nem! E föld, a melyhez annyi szent emlék csatol, melynek minden rögéhez honfi vér tapad, e föld nem lehet örökké sivár, mert virulnia kell.

... Lesz még ünnep e világon, mondá a költő jós lelke, talán megálmodva, hogy porba fog hullani az önkény, mikor a zsarnokok kezeiből kicsavarja az öntudatra ébredő emberiség a jogart, midőn teljesülni fog mind az az ige, melyet a népszabadság lánglelkű prófétái századokon át hirdettek.

Porba fog hullani az önkényen alapuló zsarnokok trónja, átszakítja a szabadság napja, a rabszolgaság éjének sötét fellegeit, s ott, hol a szabadsággért honfiak ontották vértüket, buján fog tenyészni a legdicsőbb virág, a népszabadság!

... Es a 33-dik évforduló napra sajtáságos fényt vet a történelem...

A zsarnokok zsarnokát, a minden oroszok rettegett csárját, saját

népéből gyilkolták meg, ravatalra jutatták a hatalmas embert, kinek szavára Lengyelhon pusztá lett, Törökország temetővé vált és Szibéria megtelt azokkal, kik álmodni mertek a szabadságról...

A szabadságról! Pedig hiába viszik azt a keresztre! Hiába müködik a bakó, a szabadság isteni eszmején, nincs hatalma a bérenczek pallosának. Eltompul az azon.

Nem lehet azt sirba eltemetni. Az eszme, melyet gyilkok nem hat át, ha elnyomják is, új életre kél, — az éjszakát megéli a hajnal, s szabadság követi a rabszolgaságot.

Es ezért küzdenek a nemzetek. Milliók hullnak el a nyílt és titkos csatákban, de bár az elesettek hantait elsodorja a szél, — azokból támad a boszúálló...

Csak hadd ragyogjon a könny a nemzet szemében! Ne kérdeje senki, öröm szült-e, vagy bánat az anyja, — tekintünk Osztrolenka gyászos mezejére, onnan hangzik a hit éneke:

„E porba omlott szép haza, Fél fog virulni még, Van bíró a felhők fölött Áll a villamos ég!”

Es a villám lesújt. A szentpéternávi ravatal hangosan hirdeti azt most, — melyre a szabadság kelő napja hint — intő sugarakat.

E sugár kitér a rabszolgaság hazájából, behatja az egész világot és feltámadását hirdeti a népek szabadságának.

Félre tehát a kislelkűséggel! A gyümölcs érik s lefog hullani. Ütött az óra a zsarnokok fölött, — s eljő a nagy ünnep, melyen a századokon át elnyomott eszme diadalmaszkodik.

... Zengjünk hozsánát a 33-dik emlék ünnepén! Halleluja! Halleluja!!

KOSSUTH LAJOS

a pragmatika szankczióról.

Collegnő (at Baracconé) Február 25. 1881.

(Vége.) Említettem az 1848-iki előbeszédnek a pragmatika szankczióra hivatkozását, mert az tárgyamhoz tartozott. En ugyanis a VI-ik Károly császár pragmatika szankcziója felől adván magamnak számot, jegyzésem illető helyén arról szölok, hogy a pragmatika szankczió állapította meg a feloszthatatlanságot az osztrák örökös tartományokban; tehát egészen helyesen mondja az 1848-iki előbeszéd, hogy azok ezáltal állanak Magyarországgal válhatlan kapcsolatban. S azt hiszem ez állításomban van logika; mert az 1723-iki magyar országgyűlés az örökös tartományok feloszthatatlanságát csak mint tény konstatahatta, de nem dekretálhatta; mivel törvényt számukra nem hozhatott. A dolog úgy áll, hogy Magyarország a nőági örökösödést megállapítván az 1723-iki törvényt által jutott a feloszthatatlan osztrák tartományokkal együtt birtoklási kapcsolatba; de azok Magyarországgal e kapcsolatba a feloszthatatlanság által jutottak;

ezt pedig számukra nem a magyar törvény, hanem VI. Károly császár pragmatika szankcziója állapította meg. E tényállásnak egészen konkrét módon megfelelőleg hivatkozik az 1848-iki előbeszéd a pragmatika szankczióra. Ezért említettem. A sajtótörvényt, hol a pragmatika szankczió nem az örökös tartományok feloszthatatlanságára, hanem az uralkodó ház közösségére vonatkozva: tehát (a hibás szokás szerint) az 1723-iki törvényekre érve fordul elő; s a pragmatika szankczióknak hasonló értelemben általam és mások által is (előg gondatlanul) gyakorolt használatát nem említettem, mert az tárgyamra nem tartozott.

Midőn az értekezés írója egész erudicionális apparatussal azt mutogatja, hogy a pragmatika szankczió kifejezés, az 1723 törvényekre alkalmazva hol s ki által használtatott? oly forma dologtól, amit a francziák úgy szoktak kifejezni, hogy „enfionter la ponte ouverte” (a nyitott ajtót betéri. — Engedje meg az értekezés írója, hogy regisztrálásához egy nevezetes adatot én is hozzá toldjak. A Deák Ferencz által szerkesztett 1861-iki második felírásban ez áll: „a mi pedig az 1723-ik 1. és 2. törvényezikket vagyis a magyar pragmatika szankcziót illeti” stb. — Hát biz én minden nagy tudatlanságom mellett még ezt is tudtam, hanem azt is tudtam, hogy ugyanazon feliratban ezek is olvashatók: „a szankczió pragmatika szerint Magyarország és az örökös tartományok közt semmi más kapcsolat nem létezik, mint az uralkodó ház ugyanazonossága s az egyedül erre alapított feloszthatatlan s elválhatlan birtoklás” és ismét „Magyarország közigazgatásában teljesen el volt a többi tartományoktól különözve — real unio nem létezett.” Ilyen az, a mi magyar pragmatika szankczióknak nevezetetik, 1867-ben egyszer csak előkerül oly pragmatika szankczió, melynek alapján oly kapcsolat mondatik jogilag fennállónak, mely Magyarország közigazgatásában a többi tartományokkal egyesítését s real uniót implikál. Az értekezés írója oly hermeneutikát ismer, mely szerint ez a két pragmatika szankczió ugyan azon egy. — En ilyen törvénytárgyozó elvet nem ismer; s azt mondom, hogy ez az egymással nem csak különböz, de sőt egymással mérőben ellenkező két pragmatika szankczió nem ugyan azon egy.

Ez köztünk a kérdés, s e kérdésre az értekezés írójának tudós elucubrácziója bizony nem vett világot.

Nagyon téved a tudós író, midőn az én vádjaim alapján azt mondja kérdésnek lenni „vajon az 1867-ki kiegyezés létrehozói terhelik e felelősség azért, hogy az 1723: 1. 2. és III. t. cikkkekben foglalt megállapodásnak pragmatika szankczióknak nevezetnek?”

Teljeséggel nem ez a kérdés: nekem soha eszem ágában sem volt ezért a felelősséget az 1867-iki kiegyezés létrehozóira hárítani; ép ellenkezőleg szerintem azért terhelik őket felelősség, hogy a real uniót kizáró, az osztrák tartományokkal fennállott kapcsolat tisztán perszonális unióra szorító 1723-ki törvényektől mérőben különböz, attól világosan kontradistinctuált pragmatika szankcziókat, iktattak be kiindulási pontul a magyar államjogba.

En 1867-ben papírra vetett jegyzékemben a felől adtam magamnak számot, hogy mi ez a pragmatika szankczió, mely 1867-ben oly végzettes szerepet játszott?

E kérdésnél nekem Deák, Szalay, Salamon művei utbaigazítást nem adhattak, hanem adott utbaigazítást az, hogy az 1867-ki XII. t. cz. 1-ső §-sa az 1860 októberi császári diploma bevezető szakaszával van teljes összhangzásban. Ez ugyan is eképpen szól:

„Mi első Ferencz József stb. Mintán — a VI-ik Károly császár által 1723. april 19-ik napján — megszabott örökösödési rend azon állam alap és fejedelmiházi törvényben találta végszabályozását, mely a mi különböz országainkban ezeknek törvényes országrendjei által elfogadtatva tennél és mint pragmatika szankczió ismeretes — tekintve, hogy a legmagasabb állam felavatott összefoglalt kezelése elutasíthatlan szükségé fejlődött — a pragmatika szankczió alapján — határoztuk és rendeltük stb.

Itt tehát a hatalom által az lett kiindulási pontul felállítva, hogy VI-ik Károly császárnak pragmatika szankczió név alatt ismeretes házi törvénye a különböz országok — tehát Magyarország által is elfogadtatva áll fenn.

Es mit mond az 1867. : XII. t. cz. 1-ső §-sa? azt mondja, hogy a Magyarország s Ausztria közt fennálló kapcsolatot az 1723-ki törvény által elfogadott pragmatika szankczió alapszik. Nem az 1723-ki törvényen, hanem az általa elfogadottnak mondott pragmatika szankczió alapszik! — Tehát egyenesen az októberi diploma állítását iktatta törvénybe; és az 1867. XII. t. cz. ama császári diploma azon következtetését is magaeávé tette, hogy ennek a pragmatika szankczióknak (s bizony nem is a perszonális unióra szorító 1723-ki törvénynek) alapján a legmagasabb állam feladatoknak összefoglaltan kell kezeletnii.

Az 1867-iki törvény, az októberi diploma kiindulási pontját is lényegét is beleiktatta a magyar államjogba. A különbség a kettő között, csak az összefoglalt kezelési módozata körül forog; — ez alku utján lett megállapítva; a lényegre nézve, mely a perszonális uniónak határozott tagadása, különbség nincs. — Ezeknél fogva állítottam s állitom, hogy az 1867-ki törvény, nem a (hibásan pragmatika szankczióknak nevezetett) 1723-ki törvényt vette fel kiindulási pontnak, hanem azt a pragmatika szankcziót, melyre az októberi diploma utal; s reá fogta egyenesen, reá fogta az 1723-ki törvényt, hogy az ezt a pragmatika szankcziót elfogadta.

Erre tettem az a megjegyzést: hogy ez nem igaz — az 1723-ki törvényben szó sincs pragmatika szankczióról — az codicem domesticum ingressa non est; az törvény az örökös tartományoknak, de Magyarországának semmi.

Es erre irtam, hogy az európaszerte a pragmatika szankczió név alatt ismeretes fejedelmi házi törvénynek, a magyar államjogba ekkint történt becsempészésével sikerült s hatalomnak, a Habsburg házi családi politika régi vezéreszméjét a real uniót Magyarországon, az 1723-iki törvény ellenére keresztül vinni.

Nem látok semmi okot felhozva, minélfogva e nézetemen változtatnának. Mert az értekezés írójának e nézetem ellen felhozott egész okoskodása ennyiből áll: „az 1867. XII-ik t. cz. 3-ik §-sa azt mondja, hogy a pragmatika szankczió azon feltételt is kikötötte, hogy Magyarország közigazgatási és belkormányzati önállása sértetlenül fenntartassék; ez nem vonatkozhatik az 1723-ki szerződésre (megjegyzem hogy ez nem szerződés, hanem „Kraft Kaiserlicher Machvollkommenheit megállapított házi törvény”) nem arra, hanem az 1723-ki törvényre vonatkozik; tehát az 1-ső §-ban is ezt kell a pragmatika szankczió alatt érteni, mert oly törvény magyarázó elvet nem ismerünk, mely megengedné, hogy egy azon törvénynek, egy azon kifejezésre egyik szakaszban egy-féle, másik szakaszban más féle jelentéssel értelmeztessek.”

Ennyiből áll a dolog érdemére tartozó egész okoskodás. Egy elméleti indukci; és egyéb semmi. Ha az értekezés írója amolyan törvény magyarázó elvet nem ismert, én viszont olyat nem ismerek, mely megengedné, hogy az elfogadott alatt az elfogadó értelessék. Már pedig annak a fatális XII-ik t. cikknek 1-ső §-sában a pragmatika szankczió tisztán és világosan mint elfo-

kösödési rend azon állam alap és fejedelmiházi törvényben találta végszabályozását, mely a mi különböz országainkban ezeknek törvényes országrendjei által elfogadtatva tennél és mint pragmatika szankczió ismeretes — tekintve, hogy a legmagasabb állam felavatott összefoglalt kezelése elutasíthatlan szükségé fejlődött — a pragmatika szankczió alapján — határoztuk és rendeltük stb.

Itt tehát a hatalom által az lett kiindulási pontul felállítva, hogy VI-ik Károly császárnak pragmatika szankczió név alatt ismeretes házi törvénye a különböz országok — tehát Magyarország által is elfogadtatva áll fenn.

Es mit mond az 1867. : XII. t. cz. 1-ső §-sa? azt mondja, hogy a Magyarország s Ausztria közt fennálló kapcsolatot az 1723-ki törvény által elfogadott pragmatika szankczió alapszik. Nem az 1723-ki törvényen, hanem az általa elfogadottnak mondott pragmatika szankczió alapszik! — Tehát egyenesen az októberi diploma állítását iktatta törvénybe; és az 1867. XII. t. cz. ama császári diploma azon következtetését is magaeávé tette, hogy ennek a pragmatika szankczióknak (s bizony nem is a perszonális unióra szorító 1723-ki törvénynek) alapján a legmagasabb állam feladatoknak összefoglaltan kell kezeletnii.

Az 1867-iki törvény, az októberi diploma kiindulási pontját is lényegét is beleiktatta a magyar államjogba. A különbség a kettő között, csak az összefoglalt kezelési módozata körül forog; — ez alku utján lett megállapítva; a lényegre nézve, mely a perszonális uniónak határozott tagadása, különbség nincs. — Ezeknél fogva állítottam s állitom, hogy az 1867-ki törvény, nem a (hibásan pragmatika szankczióknak nevezetett) 1723-ki törvényt vette fel kiindulási pontnak, hanem azt a pragmatika szankcziót, melyre az októberi diploma utal; s reá fogta egyenesen, reá fogta az 1723-ki törvényt, hogy az ezt a pragmatika szankcziót elfogadta.

Erre tettem az a megjegyzést: hogy ez nem igaz — az 1723-ki törvényben szó sincs pragmatika szankczióról — az codicem domesticum ingressa non est; az törvény az örökös tartományoknak, de Magyarországának semmi.

Es erre irtam, hogy az európaszerte a pragmatika szankczió név alatt ismeretes fejedelmi házi törvénynek, a magyar államjogba ekkint történt becsempészésével sikerült s hatalomnak, a Habsburg házi családi politika régi vezéreszméjét a real uniót Magyarországon, az 1723-iki törvény ellenére keresztül vinni.

Nem látok semmi okot felhozva, minélfogva e nézetemen változtatnának. Mert az értekezés írójának e nézetem ellen felhozott egész okoskodása ennyiből áll: „az 1867. XII-ik t. cz. 3-ik §-sa azt mondja, hogy a pragmatika szankczió azon feltételt is kikötötte, hogy Magyarország közigazgatási és belkormányzati önállása sértetlenül fenntartassék; ez nem vonatkozhatik az 1723-ki szerződésre (megjegyzem hogy ez nem szerződés, hanem „Kraft Kaiserlicher Machvollkommenheit megállapított házi törvény”) nem arra, hanem az 1723-ki törvényre vonatkozik; tehát az 1-ső §-ban is ezt kell a pragmatika szankczió alatt érteni, mert oly törvény magyarázó elvet nem ismerünk, mely megengedné, hogy egy azon törvénynek, egy azon kifejezésre egyik szakaszban egy-féle, másik szakaszban más féle jelentéssel értelmeztessek.”

Ennyiből áll a dolog érdemére tartozó egész okoskodás. Egy elméleti indukci; és egyéb semmi. Ha az értekezés írója amolyan törvény magyarázó elvet nem ismert, én viszont olyat nem ismerek, mely megengedné, hogy az elfogadott alatt az elfogadó értelessék. Már pedig annak a fatális XII-ik t. cikknek 1-ső §-sában a pragmatika szankczió tisztán és világosan mint elfo-

gadott, az 1723-ki törvény pedig tisztán és világosan mint elfogadó szerepel.

Aztán engedje megjegyezni, hogy ha valamely törvény egyes szavainak értelme felől kétség forog fenn, azt nem kathedratikus elméletekkel, melyeken a gyakorlati élet magát igen gyakran tul-teszi, hanem a kérdésben forgó törvény komplexumának, horderejének, szellemének s pozitív határozatainak tekintet-ével lehet csak, s kell eloszlítani. No már kérdelem én, az 1723-iki törvénynek felel-e meg az 1867. XII-ik t. cz. ? nem, mert ez reális uniót formuláz, az pedig 1861-ben maga Deák Ferencz kétségbe vonhatlan világosságba helyezte, hogy real uniónak sem az 1723-iki törvényben, sem általában a magyar korpusz juriszban semmi nyoma. — Feltartja-e az 1867. XII-ik t. cz. Magyarország azon közjogi önállását, melyre a 3-ik §. hivatkozik? — Fajdalom nem tartja fel, az egész XII-ik törvényzikk oly pragmatika szan-kezió nyomán jár, mely nem az 1723-iki törvény; oly közjogi állapotot fogatosít, mely a perszonális uniónak, tehát az 1723-iki törvénynek megtagadása.

Tehát az én félfogasom mellett szó-
lanak a XII. t. cz. 1-ső §-ának elmagya-
rázhatatlanul világos szavai, mellette szól
azoknak az októberi diploma szavaival
öszhangzása, mellette szól az egész tör-
vény logikája; mind az a mit rendel és
határoz, mellette szól az, hogy a 3-ik §.
gondosan kerülte a szót; függetlenség,
a mi pedig az 1723. törvény egyik leg-
főbb, a nemzetre nézve minden bizony-
nyal legfőbb lényege, miként ezt az 1790.
X-ik alap t. cz. hitelesen megmagyarázta:
hozza járul ezekhez, hogy ez az alaptör-
vény az egész 1867. XII-ik t. cikkben
még csak meg sem említették, ennek 3-ik
§-ában az 1723-iki törvény nem jó emli-
tésbe, ellenben a hol említésbe jó, (a be-
vezető szakaszban) pragmatika szan-kezi-
onak nem nevezetik; az 1-ső §-ban pedig
a pragmatika szan-keziótól világosan kon-
trastinguáltatik. Nem gondolom, hogy
ezen indokok súlyát, az értekezés írójá-
nak pusztá hermeneutikai indukciója, az
elfogulatlan törvénymagyarázat mérlegé-
ben felbiliteni képes lehessen.

Ennyit elégnék tartok a dolog érde-
mére nézve válaszolni. Az értekezés ír-
ját arra kérem, ne tévessze szem elől,
hogy az én 1867-ben papírra vetett jegy-
zésem, nem a pragmatika szan-kezió kér-
dését egész kiterjedésében felkaroló tudó-
mányos értekezés, hanem azt csak azon
szerep szempontjából tárgyalja, melyet az
1867-iki törvények megalkotásánál ját-
szott; még azon szakasz is csak erről
szól, melyben azt mondom, hogy ha az
1723. törvény értetnek is a pragmatika
szan-kezió alatt, a névesere megbocsátha-
lan hiba volna, mert az ott elsorolt s az
1867-ét megelőzőtt értekezési korszakba
eső részletek bőven meggyőzhették a nem-
zetet, hogy a hatalom a pragmatika szan-
kezió alatt egészen mást szokott érteni.
Hogy e szakasz is csak 1867-re vonatko-
zik, még ennél is világosabban kimutatja
a nyomán következő azon megjegyzés,
hogy nem is áll az, hogy az 1867-ki tör-
vény a kiindulási ponttal vett pragmatika
szan-kezió alatt, az 1723-iki törvényt ér-
tette.

Ez, s csak is ez a kérdés. Én azt
gondolom, Magyarország jövődjére nézve
végzetemesen fontos dolog az, hogy a nem-
zet melyik értelmezést veszi át sziv-éré-
be melyiket bocsátja át örökségül utódaira.
Mert ha azzal misztifikálja magát, hogy
az a pragmatika szan-kezió, mely az
1867-ki törvény kútfeje nem más, mint
mint az ország ősi jogait szerződésileg
biztosító 1723-iki törvény, hát ebben meg-
nyugodva siklani és siklani fog tovább és
tovább az Ausztriával összeolvadás sikló-
ján, miként már eddig is siklott le —
egészen a közös Bosznáig; ha ellenben át
lesz hatva azon meggyőződéstől, hogy az
1867-iki országgyűlés ama fejedelmi házi
törvényt csempészte be kiindulási pontul
a magyar államjogba, melyet VI-ik Ká-
roly császár mint akkori „einzigere abso-
luten Stern kraft seiner Machtvollkommen-
heit in Form einer pragmatischen Sanc-
tion“ felállított, hát nem fog megnyugodni,
míg ezt a pragmatika szan-kezió minden
abból leszármaztatott következtetésekkel egy-
tében a magyar törvénykönyvből ki nem
törölhetik, s az országnak „ösköztől örök-
lött jogai“ teljes épségükben helyre nem
állítanak; a mivel bizony magának az
uralkodó háznak is, hasznos szolgálat fog
tétetni. Én ugyan sohasem leszek oly ma-
gyar király alatt valója ki egyszersmind
osztrák császár is tehát érdekem ellen be-
szélek, ha erről szölok, de én erősen meg-
vagyok győződve, hogy ha még lehet az
osztrák uralkodó háznak biztos jövődjé,

csak Magyarország ösköztől öröklött jogai
teljes épségükben helyreállításának és sér-
tetlen fentartásának alapján lehet; mert
csak ezen feltétel alatt számíthat rá, hogy
a magyar nemzet nem egy-egy párt, ha-
nem egy nemzet! minden kísértések, min-
den megpróbáltatások közt végerőmege-
szítésig, utolsó emberig az leszen az ural-
kodó háznak a mi a kardvas a marko-
latnak, ezen feltétel nélkül vagy gyöngö-
lesz őt megvédeni, mert nem lelkesült, s
vele együtt meghal, vagy 49 újra meg új-
ra megújul, mint a multakban újra meg
megújult. Ez a vaglyagosság kérelhetetlen
mint a fatum, mert a lélektannak s a tör-
ténelem logikájának törvényében fekszik.
S ha Magyarország nem menti meg az
uralkodó házat a nehéz megpróbáltatá-
sok napjaiban, melyeknek előrevetett ár-
nyékát csak a vak nem látja, az a zagy-
va gyuradék, melyet a diplomatikai fikció
Ausztriának nevez s melynek csaknem
minden alkotó eleme kifelé gravitál bi-
zony nem fogja megmenteni.

A fenforgó kérdéssel kapcsolatos nagy
érdekek jelezésének időszertege nélkül
nem vettem volna magamra e választás
fárságát. Koromban s helyzetemben, me-
lyeknek jelene értékelten tengés, jövend-
ük pedig nincs; a „rechthaberei“ viszke-
tege nem ingerelhet. Azt mondtam volna,
a mit Deák, nyilt levelemre mondott: elő-
adtam nézetem indokait, nem felelek. De
mert ama magas tekintetek indítottak
válaszra, kérem az értekezés íróját ne
iparkodjék a nagyérdűt közjogi kérdést,
egy Deák Ferencz ellen irányzottak mon-
dott támadás alantat színvonalára lenyomni.
Deáknak — fajdalom — vezéri része volt
abban, hogy Magyarország a perszonális
unio biztos talajáról a real unio sikamlós
lejtőjére siklott, és siklik rajta tovább és
tovább, miként az utolsó évek története
mutatja. Deák, hitem szerint nagyot téve-
dett. Ember volt, tévedhetett. De üznetlen
indulattal, becsületes szándokkal tévedett.
Én, mert ezt tudom, meghoztam fényes
tehetségei, s aranytisza jelleme emléké-
nek kegyeletlen tiszteletet adójt ember-
ségesen, s e kegyeletlen tisztelet eleven
marad lelkemben mind halálomig; de ez
soha sem fog attól tartóztatni, hogy egy
nagy horderejű közjogi kérdés feől el-
mondjam az eltérő nézetemet, nem fog rá
birni, hogy elhallgassam azért, mert ő már
nincs többé, s mert Magyarország balsorsa
ugy hozta magával, hogy az ő emléke
azon közjogi kérdés egy katasztrofális
mozzanatától elválaszthatatlan. Ez nem az
ő egyéni, hanem az ország közjogi törté-
nelméhez tartozik.

Engedje is meg az értekezés írójá
kijelentem, miként jogát arra, hogy ezt
méltatlankodásnak ítélje, vagy nem illőnek
mondja, s engem e miatt oly gyanusita-
sokkal illessen, melyek jellembé vágnak,
sem neki, sem senkinek a világon el nem
ismerem.

Az értekezés írójá a kérdés lényegén
kívül 1867-ben papírra vetett, de nyilvá-
nosságra csak azért most kerülő jegye-
zetemnek, mert emigracionális Irataim köz-
zététele a szükség kérelhetetlenül csak
most kényszerített; incidensális részeivel
is, a legtöbbnyire csak is ezekkel fogla-
latoskodik; s egytől egyig igen könnyen
megzafolható ellenvetéseit merőben téves
feltevésekkel; a körülmények ismeretlen-
ségére mutató kérdésekkel, és nem épen
gunymentes inszinuációkkal kíséri.

Öné bizom barátom, képviselő ur
megítélni, vajjon ott a helyszínen, szüksé-
gesnek látja-e, hogy ezekre is feleljék.
Ha igen, megfogom tenni: időközben je-
len értekezésemnek vagy akárminő hasz-
nátát, vagy a lomkosárba dobását, tet-
szésére, s itéletére bizva, van szerencsém
önt szives barátsággal üdvözölni.

Kossuth.

A képviselőház tegnapi ülésének
kezdetén Irányi Dániel kérdést intézett
a közmunka- és közlekedési miniszterhez
a békésmegyei árvízveszedelem iránt,
mire Urdody Pál miniszter előadta az in-
tézkedéseket, melyeket a kormány a vész
elhárítására, vagy a mennyiben az nem
sikertülne, következményeinek enyhítésére
tett. Ezután a ház folytatta a fővárosi
rendőrségről szóló törvényjavaslat tárgya-
lását, elintéztvén annak 7—15 §§-ait.

A kezdi kerületben a választók
nagy többsége szintén függetlenségi párti.
— Az ilyefalvai kerületben néhány nem
ilyefalvai választó Jókait jelölte ki, mely
kijelölést a kormánypárti sajtó nagy riad-
alommal üdvözölte. De a tisztelt kijelölő
urak még csak most tapogatóznak az ilye-
falvi kerületben, hogy hát elfogadják-e a

rájuk tuskolt (vagy csak tuskolandó)
jelöltséget. Megválnak.

A görög-török határkérdésre vo-
natkozólag jelentik Bécából, hogy a kül-
ügyi hivatal Gúschentől egy sürgönyt ka-
pott, mely a békés megoldást igen való-
színűnek mondja.

A kezdi-vásárhelyi kerületben a
függetlenségi párt Tolnay Lajost a kitétt
esthetikust s a közélet egyik bajnokát
lépteti fel. A függetlenségi párt győzelme
kétségen kivüli.

Mártius 15. 1881.

Tépjétek szét azt a halotti fátvölt,
Oltások el a gyászszövétnéket,
Ki a jövő felett csüggedve gyászolt,
Zengjen velünk győzelmi éneket.
Ébredj, hazám! mutasd meg a világnak:
Reményeid nem csalta, dőre álmak;
Szent áldozatul véredet víved,
S mi felderült a fényes nap tiéd.

E nap volt, a szabadság istenének
Hogy eldörögött a nagy esküszót;
Agyudőreibe fult a harci ének,
Melyben e küzdő nép imája szölt.
Elhullt fiad elhaló fohásza
Zászlóid lengetve, esdve égbe szálla;
Értesd töré meg mindenik szivét...
Mi felderült, a fényes nap tiéd.

Véres mezőről lopa fényt a hajnal,
S az égi háboru visszhang vala;
Csodált a világ, mig küzdél a karddal,
Melylyel leirtad: „Éljen a haza!“
E szó nyilallott ellenid szivében,
Miként cikázó villám rémes éjben;
S most megrendítenők szivünk hitét?...
Mi felderült, a fényes nap tiéd!

Élsz, élni fogsz hazám; hiszén te mondád
Magad fölött ki ez itéletet,
Mídon számodra a mély sirt megásták,
S belétemetted a bilincseket.
Dicső haretéireid sirkeresztnek
Orvul eltört kardot hiába tesznek,
Bus fellegek bár elsötétíték:
Mi felderült, a fényes nap tiéd.

Nem döntö meg a népek óceánja,
Évezredig ostromlott sziklaszál!
Bár elborított, néped harsonája
Mídon zendütle: „Élet vagy halál“;
És mig körültek a vihar üvöltte,
Zászlódat a várt hajnal üdvözölte...
Lobogód bár villám szakgatta szét:
Mi felderült, a fényes nap tiéd.

Dörögjön fel a harci szó: „Előre!“
Vezessen multba az emlékezet,
S leborulva e vérszentelte földre,
Hullassunk rája halákönyveket.
Remélj, magyar! éj nem borong feletted,
A szenvedés emléke nyomja lelked;
Lehelleted a felhőt üzze szét...
Mi felderült, a fényes nap tiéd.

Tépjétek szét hát a halotti fátvölt,
S oltások el a gyászszövétnéket;
Ki a jövő felett csüggedve gyászolt,
Zengjen velünk győzelmi éneket.
Ébredj hazám! mutasd meg a világnak:
Reményeid nem csalta, dőre álmak;
Szent áldozatul véredet víved,
S mi felderült, a fényes nap tiéd!

Garay János.

Pártélet.

A szabolcsmegyei függetlenségi párt
választmánya febr. hó 21-én Nyiregyházán
tartott ülésében, a Szabolcsmegyei
függetlenségi párt hivatalos
közlönyéül a „Debreczen“-t
választá, miről jegyzőkönyvileg érte-
sítettünk.

A bizalmat midőn hálás köszönettel
fogadjuk, egyidejűleg kijelentjük, —
hogy a szabolcsmegyei függetlenségi párt
mozgalmaik illetőleg, nemcsak szives kész-
séggel engedünk lapunkban tért, hanem
a párt győzelmét teljes erőnkkel elősegi-
teni köteleességünknek ösmerjük.

Ugyanezen gyűlésen határozatilag
kimondatott, hogy ezentul minden megyei
bizottsági ülést megelőző napon d. u. 5
órákor Nyiregyházán a nagyvendéglő ter-
mében a függetlenségi párt értekezletet
fog tartani.

Fröbel gyermekkert egyleti köz- gyűlése.*

Debreczen, márcz. 14.

Kissé későn bár, de az eziránt ér-
deklődő közönségre való tekintettel, jónak
látom közzétenni, hogy a helybeli Fröbel
gyermekkert egylet, f. hó 6-án tartotta
meg a szép számmal megjelent egyleti
tagok részvétele mellett közgyűlést, mely
alkalommal az 1880. június 6-án közgyü-
lésileg választott ideiglenes intéző bizott-
ság időközbi működéséről számot adván,
ebből kiemelendőknek találom, hogy az in-
tézethez az egyletkert megnyitása vagyis
1880. július 1-je óta, folytonosan 60—80
gyermek járt fel s nyert oktatást, szóra-
kozást, Rösler Cornél gyermekkertész
tapintatos vezetése mellett, a mely tekin-
télyes szám lehetővé tette, hogy az egy-
let aláírások után egybegyűlt vagyona-
nak jövedelme, takarékpénztárilag ke-
zelt tőkéjének kamatai tőkésítették s
folytonosan tőkésítették is, — és a fel-
szerelési mintegy 300—400 frtnyi költség
levonásával, az adakozások után begyűlt
összeg nem is vétetett igénybe, sőt a fel-
szerelési költségekre kiadott összeg is,
az egylet által mult év decz. 6-án rende-
zett tombola-estély 315 frtnyi bevételével
visszatért, — nem kellett pedig az egy-
let vagyonához vagy ennek jövedelmeihez
nyulni annál fogva, mivel a befolyt tan-
díjakból és a város közgyűlése által 3
évre évenként 600 frttal megszavazott se-
gélyösszegekből a kiadásokat u. m.: a 400
frtnyi lakbért, a gyermekkertész 500
frtnyi és a dajka 180 frtnyi fizetéseit s
egyéb folyó kiadásokat fedezni lehetett,
ugy hogy az egylet vagyona 1880-iki év
évt. deczember 31-én 4281 frttól állott.

Ezen körülmények azt hiszem telje-
sen eloszlatják azok aggodalmait, a kik
a mult évi közgyűlés alkalmával agyan
erélyesen szölláltak fel aziránt, hogy az
egylet működését, nem levén erre ele-
gendő vagyon alapja, bizonytalan
időre halassza el, s a kik közül most
eléggé sajnos, senkisémm volt a közgyűlésen
jelen, hogy az egyletnek eme gyors fel-
virágzását örrendetes tudomásul vehették
volna.

Megemlítem még, hogy a közgyűlés
az intéző bizottság által elkészített alap-
szabályokat jóváhagyta, s bemutatás vé-
gett a belügyminiszteriumhoz felterjesz-
tett határozta, megemlítem, hogy azon
alapszabályok leérkezése után az egylet
alakuló közgyűlését valószínű-
leg már néhány hó múlva megtartani s
ezzel rendes működését is megkezdeni
fogja.

Vége köztudomásra hozom, hogy a
közgyűlés Rösler Cornél gyermekkert-
észnek szerződésileg engedélyezett egy
havi szünetjét, mártius hó végéig kiadni
határozta, a gyermekkert f. év ápril 1-jé-
vel ismét megnyílik, s a kisdetek befo-
gadása végett a n. é. szülek rendelkezé-
sére áll.

Poós Gyula,
egyl. titkár.

A csár meggyilkolása.

A muszka csár meggyilkolásáról a
távíró következő részleteket jelent:

A midőn a csár, követe kíséretétől
és a rendőrmiszter segédjétől, a téli pal-
otába hajtatott, a Katalin-csatornán, nem
meszse Mihály nagyherceg palotájának
kertjétől bomba esett a császári kocsi alá,
melynek zétpattanó darabjai két cserkesz
katonát súlyosan megsebesítettek. Sándor
csár kiszállt a kocsiából, hogy a megsebe-
sült katonákhoz kérdést intézen állapotuk
felől. A csár nem hallgatott kocsiá kéré-
sére, ki tán segítve a veszélyt, a legna-
gyobb gyorsasággal akart a téli palotába
hajtani. Alig lépett ki a csár kocsiából,
egy másik oda dobott bomba
előtte robbant szét, ennek darabjai
mind a két lábát szétszaggatták.

A robbanás oly heves volt,
hogy a csatorna másik olda-
lán fekvő templom és udvari
istállók ablakai összetör-
tek. Mihály nagyherceg, ki szintén a
lovardából jött és palotájába hajtatott és
Dworsetzky, a rendőrmiszter segédje,
kit a zétpattanó darabok
45 helyen sebesítették meg,
a csárhoz siettek és őt a Dworsetzky ko-
csijában a palotába szállították. A bom-
bákat dobók egyikét elfogták, a másik
eltűnt a tömegben.

A csár vérvesztés következtében még
a lépcsőn elveszté eszméletét. Pár perc
mulva ellátták a halotti szentséggel, mire

*) Lapunk tegnapi számából tér hiány
miatt maradt ki.

4-óra körül me-
léletét visszar-
téli palota elé
naság kordont
elhagyta a pal-
zölte őt a töm-
tették a t-
h us es k

A „Berlin
tervéről a me-
vetkezőket sür-
császár a Mih-
tába visszahaj-
banó bombát
bombánál a cz-
rott e kiáltás-
kiséretből? —
egy második
mindkét lábát;
hatoit, s a cz-
szeme felett. A
tőt azonnal elf-
közben fogták
védte magát 4
örökös mint
tömeg által ny
kijáproktról
tájába.

A bécsi
nap delután né-
hirt a csár me-
kező órákban
követségében,
el sajnálkozása
A király Beck
megjelentek
Vilmos főhercz
Hohenlohe fő-
követek és kö-
ratia számos tá-
látogatta a nag-
cseh club ülése-
tek rövid időre
tumról szóló hí-

Béciben d-
az attentum
széjjára kikötő
oly nagy határo-
a skeptikusok i-
benne. A távíró
nizsteriumban é-
tömeg tödült és
Hiteles tu-
azokon a hely-
nagy volt mind-
denki meggyőz-
mint kaesaról.
vetkeztethetett
letékes helyre-
sitásnak érkez-
viró-hivatalok
vissza az atten-
hogy egyelőre
ilyen táviratok
után négy órák
Félorával késő
kapott chiffrés

A szá

Ki ne em-
évi márcziusi
15-re, mikor
egén a szabads-
mikor a „szaba-
ség“ varázs ig-
a magyar nem-
az újabb kor h-
ségeit politikai
formáit magá-
12 pontban for-
Oh minő
márcziusi napo-
nek valóban ar-
nak! Az emle-
most is látjuk
kigyuladt arca-
föllángolt keble-
hangoznak fül-
mámor közep-
vigalmak zaja,
jövőjébe vetett
fui ajkáról fö-

Oh minek
poknak, szabad-
jának villámgy-
után, örökre elő-
nem folytán nem
szenvedést átél-
lenben is nemz-
pok dicső vívma-
különöz? ilyen e-
dolatok tolnak
a szabadság évi-
Azonban e-
makkal! ünnepe

de az eziránt ér... tekintettel, jónak... helybeli Fröbel... hó 6-án tartotta... megjelent egyleti... közgyűlését, mely... 6-án közgyű... nes intéző bizott... l számot adván... lalom, hogy az in... megnyitása vagyis... lytonosan 60-80... t oktatást, szóra... gyermekkértésznő... ett, a mely tekin... te, hogy az egy... begyűlt vagyona... képzésárilag ke... tökécsítették s... is — és a fel... 400 frtnyi költség... sok utján begyűlt... génybe, sőt a fel... összeg is, decz. 6-án rende... frtnyi bevételevel... lett pedig az egy... nek jövedelméhez... a befolyt tan... gyűlése által 3... megzavazott se... kóvetséget u. m.: a 400... kértésznő 500... tnyi fizetését s... fedezni lehetett... rona 1880-ik év... l frtból állott.

azt hiszem telje... ggodalmait, a kik... kalmával ugyan... zíránt, hogy az... levén erre eleb... bizonytalan... kik közül most... lt a közgyűlésen... eme gyors fel... lomással vehették

hogy a közgyűlés... elkészített alap... s bemutatás vé... umhoz felterjesz... tem, hogy azon... után az egylet... s ét valószínű... a megtartani s... t is megkezdeni

a hozom, hogy a... nel gyermekker... engedélyezett egy... hó végéig kiadni... f. év ápril 1-jé... kisdédek befó... zülék rendelkezé...

Poós Gyula, egyl. titkár.

4-óra körül meghalt a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna. A lakosság a téli palota elé tödült, mely körül a katonaság kordont vont. Midőn a trónörökös elhagyta a palotát, élénk kiáltással üdvözölte őt a tömeg. A csapatok letegették a trónörökös iránti hűség esküt.

A „Berlini Tagblatt“-nak Szent-Pétersvárról a merénylet lefolyásáról a következőket sűrűnyözték. Midőn Sándor császár a Mihály-Manégeről a téli palotába visszahajtatott, néhány egyén robbanó bombát dobott fogatára. Az első bombánál a császárjáról a földre ugrott a kiáltással: „Megsebesült valaki a kisérőből?” E pillanatban robbant szét egy második bomba s elszakította a császár mindkét lábát; egy darab altestébe is hatolt, s a császár homlokán is megsebesült szeme felett. A merénylettevők közül ketőt azonnal elfogtak, a harmadikat futása közben fogták el, ámbar forgópisztollyal védte magát 4/5 órákor az eddigi trónörökös mint III. Sándor üdvözöltette a tömeg által nyílt szánó hajtatott Newskiprospektől a téli palotából saját palotájába.

A bécsi orosz nagykövetség vasárnap délután négy órákor kapta az első hírt a császár meggyilkolásáról. A következő órákban sokan jelentek meg a nagykövetségben, hogy személyesen mondják el sajnálkozásukat Onubri nagykövetnek. A királyi Beck főhadsegédet küldötte oda; megjelentek továbbá Salvator, Reiner, Vilmos főherczegek, a Nassau herczeg, Hohenlohe főudvarmester, a bécsi nagykövetek és követek mind és az aristocratia számos tagja. Este Rieger is meg látogatta a nagykövetet, ott hagyván a cseh club ülését, a melyet felfüggesztettek rövid időre, míg elolvasták az attentaturnól szóló hivatalos táviratot.

Bécsben délután 6 órákor elterjedt az attentatum híre; eleinte bűzermanöver czéljára kikötött kacsának tartották, de oly nagy határozottsággal lépett föl, hogy a skeptikusok is kezdtek lassankint hinni benne. A táviró hivatalba, a külügyminiszteriumban és a bürze-kavéházban nagy tömeg tödült és fölvilágosítást kért. Hiteles tudósítást nem kapott ugyan azokon a helyeken sem senki, de oly nagy volt mindenütt a mozgás, hogy mindenki meggyőződött, hogy többről van szó mint kaesáról. Végre annyit legalább követhetett a kíváncsi tömeg, hogy illetékes helyre mindenesetre kellett tudósításnak érkeznie erről az esetről. A táviró-hivatalok ugyanis azzal utasították vissza az attentaturnól szóló sűrűnyöket, hogy egyelőre nem szabad elfogadniok ilyen táviratokat. A külügyi hivatal délután négy órákor kapta az első tudósítást. Félórával később két előkelő bankár is kapott chiffrés táviratot.

A szabadság napján.
Debreczen, márcz. 15.
Ki ne emlékeznék vissza az 1848-ik évi márcziusi napokra, és épen márczius 15-re, mikor a magyar nemzet politikai egén a szabadság szép hajnalá földért, mikor a „szabadság, egyenlőség, testvériség” varázs igéi fölhangzottak és mikor a magyar nemzetnek ösi alkotmánya és az újabb kor haladó szelleme által szüksegelt politikai és társadalmi összes reformjait magában foglaló követelményei 12 pontban formuláza proklamáltatták?

Oh minő szép napok voltak azok a márcziusi napok, azok politikai életünknek valóban aranjouezi szép napjai valának! Az emlékezet égő faklyájánál még most is látjuk az öröm és lelkesedéstől kigyuladt arcokat, azt a nemes tettekre föllángolt kebleket, még most is visszhangoznak füleinkben a hazafiai örömmámor közepette rendezett ünnepélyes vigalmak zaja, a haza és nemzet szöb jövőjébe vetett hit és reménynek a honfiai ajkáról fölhangzott bívós igéi.

Oh minek is kellett azon szép napoknak, szabadságharcunk véres drámájának villámgyorsasággal lett lefolyása után, örökre eltűnniök? Minek kellett ennek folytán nemzetünknek annyi gyászos szenvedést átélnie? Minek kell még jelenben is nemzetünknek a márcziusi napok dicős vívmányait sok tekintetben nélkülöznie? Ilyen és ehhez hasonló kérdő gondolatok tolnak önkénytelenül agyunkba a szabadság évfordulati napján.

Azonban el most a honfiai aggodalmakkal! ünnepeljük meg a márczius 15-

dikét, mint a szabadság évfordulati napját, valódi honfiai kegyelettel! Ha annak idejében Cromwell a puritánoknak azt mondhatta: „adok nekik egy eszmét, mely minden emberből kettőt csinál”, akkor mi per analogiam azt óhajtjuk: adjon a gondviselés a márcziusi eszméknek annyierőt, hogy a tettek mezején minden magyar emberből százat alkosson!

Eljen márczius 15-nek emléke!
Kiss Albert.

Debreczeni színház.
(T. L.) Szombaton, márcz. 12-ikén adatott: „Az iparlovagok” dráma 4 felv. egy előjékkal. Irta (helyesebben mondva: színré alkalmazta) Hamar László.

E helybeli terméknek hirdettett dráma nem egyéb, mint színszerüstített áldogazása Gaboria „A mások pénze” cz. regényének, mit nem ártott volna a színpadon megemlíteni, annál is inkább, mivel Hamar László — mint előnyösen ismét jó tollu író — nem szorult arra, hogy idegen tollakkal czifráljókék.

Ami a darabot illeti, arra nézve a priori kimondhatjuk: hogy nem érdemelte meg korántsem azt a farsadságot, melyet a színré alkalmazó réa pazarolt; eslekménye kuszált, egység nélküli, a legtöbb helyen gyengén indokolt, néhol a gyermekesség valószínűtlen, a mellett kevésbé érdekfeszítő s végtelen hosszú lére ceszített valami, úgy hogy, ha volna is benne itt-ott némi érdekelt keltő, elmosódik az a hosszúra nyújtott, s a tárgyra alig-alig tartozó üres dialógok halmazában. Regényben, a hol az olvasó, ha unalmas, 10-12 lapot fordít, mindez még csak megjárja, de színdarabban, hol a cselekmény gyors változatossága egyik fökellék, tönkre tenné az ilyesmi egy sokkal korrektebb kompozíció sikerét is. Alakjai, minő a szédelgő vállalatok alapító albaró, a párizsi kalandornő, a sikkasztó pénztárnok, száz és száz variacióban elkopottat egyéniségek.

(A darab meséjét térszúke miatt mellőzni vagyunk kénytelenek. — Szerk.) A szereplők jellemzésül elég legyen annyit mondanunk, hogy egy cseppet sem csudálkozunk azon, ha a drámának éppen nincs közönsége színházunkban, mert aki egy ilyen drámai előadást, mint a mai is volt, átsanyargott, az ugyan nem kíván drámát látni évekig.

UJDONSÁGOK.

* Márczius 15-ét igen fényesen ünnepelték ma megvárosunkban. Délután két órákor roppant számú közönség gyűlt egybe a főiskola előtti honvédmélnél. Félóra telt bele, míg a menet sorakozott. A menet élén a debreczeni tizenhárom egyenruhás honvéd állt saját lobogója alatt, utána több egylet, a tüggetlenségi kör tagjai testületileg, az önk. tüzöltek egylete saját zenekarával stb. — A menetet a Kossuth-induló hangjai mellett fél 3 órákor indult ki a honvédtemetőkhöz, hol a tegnapi közölt program szerint tartattak szavalatok s emléksbeszéd. Miután az ünnepély öt óra felé ér véget, — egyes mozzanatokról ma nem emlékezhettünk meg.

* A ref. zsinat. A ref. konvent tegnapielőtti ülésén bevégezte tanácskozáseit. Ez ülésen a zsinati előkészítő bizottság következő megállapodásra jutott: a zsinati tagok október 29-én legyenek jelen Debreczenben, hogy előértekezetlet tarthassanak. Október 31-én a zsinat megnyitását isteni tisztelet előzi meg, melyen az imát a legöregebb superintendens fogja mondani; rendező bizottság alakítására Révész Bálint mint elsőnök kéresek fel; a vasuti és gőzhajózási társulatok kéressenek fel ingyenes vagy esetleg leszállított menetjegyek kiadására.

* Az árvíz. A hazánkban uralkodó árvíz dühe leginkább pusztít jelenleg a körs mentén, Bihar, Békés s a szomszédmegek virágzó városait pusztítván. Gyulán kívül, hol a katasztrópha részben megtörtént, Csaba, Békés, M.-Berény, Gyoma, Szeghalom, H.-Tarsa nagy s népes alföldi városok vannak fenyegetve s a kisebb helyek közül Nagypél, Gyula-Varsánd, Kiszén stb. E helyek népessége nagyobb mint Szegedé s így most nagyobb veszély állhat be, mint 1879-ben.

* Kegyes adomány. A debreczeni takarékpénztár folyó hó 6-án tartott közgyűlése által, az 1880. évi nyereményből, a debreczeni nőegylet árva háza javára megszavazott 25 frt az egylet pénztárába befizettetett; mely kegyes adományt van szerencsém az egylet és árvák

névében, hálás köszönetemet nyilránítani. Márton László nőegyleti pénztárnok.

* A hivatalos lap 56-ik számában a m. kir. pénzügyminiszterium közlése tette, hogy a menyiben a hadmentességdíjról szóló 1880. évi XXVII-ik t. cz. csak a mult évben lépett életbe a kezdet nehézségeinek tekintetbe vételével megengedi, hogy az illető díjkötelesek valamányaikat a folyó 1881 évben kivételesen ez évi márczius hó végeig nyujthassák be az illető közigazgatási bizottsághoz s adófelügyelőséghez.

* A debreczeni iparegyesületi takaréék és hitel intézet tekintetes igazgatósága közgyűlési határozat folytán a debreczeni kereskedői koroda részére 10 frtot sziveskedett adományozni. Fogadja ezen kegyes adományt hálás köszönetemet. Szepessy Antal a debreczeni kereskedői testület elnöke.

* Felhívás. Tisztelettel felkéretnek a nőegyleti tagok, hogy f. évi márczius hó 20-án vasárnap, a város háza nagytanácstermében, délutáni 3 órákor megtartandó elnökvalasztási közgyűlésében, minél többen megjelenni sziveskedjenek. — Márton László, pénztárnok,

* Szaboicsmegeye új főispánját, Gräfl Józsefet tegnap ígtatták be hivatalába. Az ünnepélyes közgyűlésen az inellegentia, a megyei birtokosság nagy számmal volt képviselve s a terembe lépő főispánt zajos ovatióval fogadták. A főispán letette az esküt, miután elmondta székfoglalóját, melyet viharos éljenzéssel kísérték. A fényes gyülekezet emelkedett hangulatban oszlott szét.

* Az 1848/49-iki honvéd-egylet által tartott ülésen elhatározta, hogy küldötteit azon utasítással menesztí folyó hó 15-én tartandó országos honvéd gyűlésre, hogy ott az egylet nevében tiltakozzanak az ellen, hogy a honvédmeházat a kormány vegye át. A kiküldöttek megválasztásával ért véget a gyűlés.

* Az okleveles gyógyszerészeket figyelemztetjük, hogy a m. kir. belügyminiszterium mult évi 52409 szám alatt kelt intézményével Visk városban egy személyes jogu gyógyszerár felállítását engedélyezte, a pályázók szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket a f. é. ápril hó 20-ig Máramoros megye alispáni hivatalához nyujthatják be.

* Az időjárás. Mivel 48 óra óta nyugatiról a légsulymérő lassu emelkedést jelzik, s a légnymási különbségek ismét meglehetősen kiegyenlíték, a legközelebbi napokban gyenge északi és keleti szél és csekély éjjeli fagy mellett az idő kiderülése várható.

* Rosz idők járnak a vadászatokra; ez okból az osztrák császárné e héten visszatér Angliából Bécsbe.

* Nyílt köszönet. A debreczeni takarékpénztár f. hó 9-án tartott közgyűlésén 20 frt szavazott meg adományul, a gyermekkört javára, mely összeget a legnagyobb köszönettel átvettem és Kardos Miklós urnak átadtam. Dragota Csorba Tekla ideiglenes elnök.

* A debreczeni takarékpénztár tekintetes igazgatósága, a helybeli isrelita kórház alapjára 10 frtot sziveskedett adományozni, — fogadja nemes tetteért hálás köszönetünket. A chevra-kadisa elnökség nevében. Dr. Balkányi.

* A pestis Kisásziában. Konstantinápolyi hivatalos hírek szerint a Kisásziában kitört pestis nem egyéb a zarandoklásokkal minden évben együtt járó pestisnél, melynek terjedését azonban szigoru vesztégtár által megakadályozták.

* Találékonyaság. — Egy bácsmegei csizmadimester azon törte a fejét, hogy lehetne hazánk pénzügyeit rendezni. Ki is süttött egy honmentő tervet. Valóságos Columbus tojása az egész. Csak az aglegényeket, s vén kisasszonyokat kell megadóztatni. A becsületes ember be is nyujtja a tervet a kereskedelmi miniszternek, ki bizonyára „alapos tanulmány tárgyává” teszi azt. Embertünk az országra 15 millió új jövedelmet vár ez okból, a maga részére pedig — az embernek magára is kell gondolni — egy pár milliócska jutalmat.

* „Hadi Lapok” ezimen a jövő évfordulót kezdve Márcziusi György lovag sz. kir. hadnagy, magyar katonai lapot indít. Előfizetési ára egy évre 10 forint. (Kiadóhivatal: Budapest, fehér háj-utca 3. sz.) E lap az önálló magyar hadseregnek lesz előharczoza.

* Az iparegyesületi-takarék és hitelintézet tekintetes igazgatósága a helybeli izraelita korház alapjára 10 frtot sziveskedett adományozni, — fogadja nemes tetteért köszönetünket. — A chevra-kadisa elnöksége nevében: Dr. Balkányi.

* Szegeden az árvíz évfordulóját megható emlék-ünnepélyvel ülték meg. Az ár betörésének óráját, éjjelutáni 1 órákor mozsárlövések hirdették ugyanakkor megkondult a város háza harangja és egy óráig zugott. Délelőtt az összes hitfelekezetek valamennyi templomban és imaházban istentiszteletet tartottak, a nép seregesen tödült a templomokba. Az ünnepélyes emlékmisést d. e. 10 órákor tartotta az ősz Kremminger prépost a belvárosi templomban, mely zsufolya volt közönséggel. Itt részt vettek a királyi biztosság tisztikara, az összes hatóságok és hivatalok személyzete és a város tisztikara és köztörvényhatósági biztossága.

* Az új tizforintos bankjegyek igen jó keletnek örvendenek, úgy, hogy daczára az előállításokra fordított napi 12-14 órai munkaidőnek, a jegyek előállítása alig képes a kereslettel lépést tartani. — A bank igazgatósága már ez év július 1-én új 100 frtos bankjegyet szándékozott ugyan kibocsátani, valószínű azonban, hogy ez október elseje előtt nem fog megtörténhetni.

* A hajduszoboszlói ref. egyháztanács f. évi jan. 13-án tartott gyűlésében elhatározta, hogy az egyházkerület kebelében alakult tanári nyugdíj- és gyámintézetbe, mint iskola fenntartó testület belép, s az alapszabályok értelmében ráeső kötelezettséget, az általa fizetett két tanári állomás után elvállalja. A tanáregyesületi elnökséghez beklüdtött jegyzőkönyvi kivonat igen helyesen hangsúlyozza, hogy „az iskolákat fenntartó testületek önmaguk iránti kötelességet teljesítenek akkor, mikor a szük körülményekhez képest csak szegényül fizetett tanárok jövvőjéről s azoknak gyamol nélkül maradó családjaikról gondoskodnak.”

* A bécsi tanulók márcz. 13-át kegyelettel ülték meg. Az ünnepély mindvégig méltóságteljesen, megzavaratlanul folyt le. Az 1848. márcz. 13-án elesettek sirját az egyetemi halgatók egyleteinek küldöttei, továbbá a demokratikus egyletek sorba megkoszorúzták, s a sir körül álló nagy néptömeg minden küldötséget élénk tetszészajjal fogadott. — Az ünnepély után a tanulók összejöttek egy vendéglőben közös lakomára. Midőn már együtt ülték, az elnököt egy rendőrbiztos kihívta, tudtára adván, hogy beszédeket tartaniok nem szabad. Az elnök ezt a következő szavakkal adta tudtul: „Ma semmiféle beszédet elmondanunk nem szabad; de azért mi nagyon jól tudjuk, mit mondanánk ha beszélnünk szabad volna.” Azután fölállva levett kalappal elénekelték a „Wacht am Rhein”-ot s szétoszlottak.

* A Duna áradása a főváros területén oly nagy, hogy tegnap reggel óta a szivattyuzás erősen tart. A víz magassága a fővárosi időjelző szerint ma délelőtt 11 órákor 5-66 volt, míg reggel 3 órákor csak 5-63-on állott, s így három órai időközben az áradás 3 cm. volt. A hatósági óvintézkedések megtétettek, s mennyiben az áradás emelkedni fog, az állandó biztosság oszlott, egyébirant ugy a városi gazdasági biztosság, mint a mérnöki hivatalnál rendezen jegyzetetik a vizállás.

* Nincs többé amerikai diazno zsir. — A m. kir. pénzügyminiszterium 13843. számú körrendelete, a sertéseknek, mindennemű sertéshusnak, a szalonnának és kolbásznak az északamerikai Egyesült államokból az osztrák-magyar monarchiába való behozatalát, f. márcz. hó 10-től eltiltotta.

* Táborszky és Parsch nemzeti zenemű-kereskedésében Budapest megjelent: „A toborzás” Rátkay László eredeti népszimtművének legkedveltebb dalai. 1. Gyöngyvirág a bokor allján. 2. Zöld leveles koszoru 3. Kék csillaggal van tele. 4. Harmat van a faluban. 5. Barna kis legénynek. 6. Haj! egyszer egy kis menyecskének. 7. Haris szállong kűn a réten. 8. Sikos a hó. Énekhangra zongora kísérettel vagy zongorára külön alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt 50 kr.

— Dr. Fáy Márk orvos, sebész-tudor, szülész rendel d. e. 8-9-ig, d. u. 2-4-ig. Különösen foglalkozik syphilis, bőrbetegségek és gégetükrészettel. Lakása n. hatvan-utca 1576. sz. a.

— Budapesti tőzsde, márcz. 15. Ezüst — frt — kr; cs. és kir. arany frt 5.54 kr; 20 francos arany frt 9.29 kr.

Szabó József, felelős szerkesztő s kiadótulajdonos.

Mint gyógymód minden időben használható.

VALÓDI WILHELM

Mint gyógymód minden időben használható.

kőszvény és csúsz ellenes

VÉRITISZTÍTÓTHEA

(vértisztítószer kőszvény és rheuma ellen), mint egyedüli és biztosan ható vértisztító-szer van elismervé.

Engedélyezve a cs. kir. udv. iroda 1858. december 7-i határozata szerint.

Eredménye bizonyos hatása kitünő.

Cs. kir. őfelsége által a hamisítás ellen védett. Bécs 12. máj. 1870.

Ez a thea az egész szervezetet tisztítja; mint semmi más thea, a test minden részét átjárja és belső használat által mineen betegségre hajlandóságot elkerget a test belsejéből és a működés biatos s hosszán tartó.

Alapos gyógyítása a kőszvénynek, rheumának, gyermek lábának és megrögzött bajnak; valamint a sebnek és más testbőrön jelentkező betegségeknek, pattanásnak akár a testen, akár az arcon és syphilis kiütéseknek.

Felünő, kitünő eredményt mutatott e thea máj és lép bedugulásánál, valamint a hámorrhoides állapotoknál, sárgaság, erős ideg- és derékfájdalmaknál és gyomorerőltetésekénél, al-bedugulásoknál, pollurióknál, férfierőtlenedéseknél stb.

Szenvedéseket, skropholus betegségekénél és mirigydaganatoknál, e thea tartós használata után gyógyít.

Egyedüli valódi alakban csak Wilhelm Ferencz gyógyszerésznel Neunkirchenben kapható.

Egy csomag 8 reszre osztva, az orvos rendelése szerint készítve használati utasítással 1 frt, csomagolás és bélyeg 10 kr.

ÓVÁS. Minden hamisított vásárlást kikerülendő, WILHELM-féle kőszvény és csúszellenes thea kérendő, mert hasonló jegyű, de név nélküli hamisítások is árulnak, melynek megvételétől óvni a közönséget.

A Wilhelm-féle kőszvény és csúszellenes vértisztító thea kapható: Debreczenben: Berghoffer István fűszerkereskedésében. Budapesten: Török József gyógyszerésztárában, Thallmayer A. és társánál. C. abán: Biener B.-nél. Egerben: Köllner Lőrincsnél. Nagyváradon: Jánky Antalnál. Gyöngyösön: Mersits Nándornál. Miskolcon: Ujhazy Kálmánál. Nagy-Bányán: Harsosok F.-nél. Nyiregyháza: Spitscher Gyulánál, Sátoralja-Ujhely: Teutsch Józsefnél.

Tüdő- és gyomorhaj gyógyulása.

Harminez évig szenvedtem, — 72 éves koromig — köhögésben és testgyengeségben, már az élethez semmi teményem nem volt; 21 üveg malátakészítmény használata után ismét egészséges lettem, Ezen gyógyulás csudához hálás. Ezt nyilvánosságra óhajtom hozni, hogy hasonló betegek használhassák.

(Egy felgyógyult saját a-avai.)

Bécsi hivatalos gyógyjelentés

a Hoff féle malátakivonat egészségi sör s a malátá-cukorladról, melyek a fentemlített helyorségi kórházba használatra kiadattak, ezek a gyógyfolyamok kitünő segélyszereinek bizonyultak be, nevezetesen a malátakivonat az itült mellbajú betegek előtt igen kedvelt és kívánt volt; hasonlóan a malátá-cukorladról az üdülők s az elgyengült emésztési képességnél üditő és igen kedvelt gyógytápszer volt.

Bécs 1878. december 13.

Látta: Dr. Loeff, fő orszorvos. Dr. Porias, fő orszorvos.

Egy harminez éves köhögés annyira kinoszott, hogy utoljára, midőn már a 72 ik évet elértem, már alig tudtam lélegzeni. Minden reményt feladtam, mintán már megmozgani sem voltam képes. Egy jó barátom, ki hasonló betegségben szenvedett és a Hoff János féle malátá-készítmény használata által felgyógyult, nekem is a legmélyebben ajánlotta. Szerencsémre fogadtam a jó tanácsot. Valódi csoda történt velem, mert 21 üveg használata után a köhögés egészen eimaradt, erőmet ismét visszanyertem és a legtávolabb utat könnyedséggel megtettem. Legfőbb óhajom ezt köztudomásává tenni, hogy minden hasonló beteg tudjon hová fordulni.

Kérek 100 üveg malátá-sört és 10 kiló malátá-cukorladrót No. 1.

Berlin, Kroleankstrasse Nr. 7. Matthäus püspök.

A legtöbb európai cs. kir. udvari szállítóhoz, Hoff János urhoz, cs. k. tanácsos, az arany érdemkereszt és korona tulajdonosa, lovagja magas porosz és német kitüntetéseknek stb.

Bécs, I. Gráben, Bäuerstrasse Nr. 8.

Óvas! Csak valódi Hoff János-féle malátá-készítményt követeljen mindenki, a melyen a fultaláló saját arcképe és védjegye látható, a nem valódi ártalmas.

(A valódi Hoff János-féle mellcsukorkák kék papírban vannak.)

Kapható Debreczenben: Rickl József Zelmós és Csanak József urak kereskedésében.

Pain-Expeller
nagyon jó házi szer.

Kapható Debreczenben: Dr. Rothschnek V. gyógyszerész urnál s csaknem minden nagyobb városi gyógyszerésztárában.

Ifj. Fodor István első hazai érczkoporsó gyára és temetkezési intézete

Debreczenben, upiacz, gr. Dégenfeld-ház, a zenede alatt.

Van szerencsém a n. é. közönség nagybecsű tudomására juttatni, hogy az Aradon 25 évig fenállott első hazai érczkoporsó gyarat, összes felszerelésével együtt örökáron megvettem s így azon előnyös helyzetben vagyok, hogy érczkoporsóimat itt senki által ki nem állítható árbanszolgálatom ki.

Gyáram az előző évekből sokkal ismertebb, sem hogy azt dicsérem szükséges volna, csupán annyit kívánok megjegyezni, hogy gyártmányaimmal, azok műzlés és kiállítása és főleg olcsóságánál fogva, sikerült nemcsak a hazai városokból, de a külföld nevezetesebb helyeiről is a bécsi e nemű árukat, teljesen és végkép kiszorítani.

A nagymérvű előállítás folytán, kötelességemnek tartom a t. közönséget arról felvilágosítani, hogy — intézetemben a saját gyártásu koporsókat 30% kal olcsóbbban számíthatom, mint bármely hasonló mű intézetet. A temetkezési cikkekkel is olcsóbban bocsáthatom a közönség rendelkezésére áruba, annyira, hogy versenyzés sommi tekintetben sem lehetséges velem. Szolgáljon némi tájékozással a következő jegyzékem.

Egy csinosan kiállított bársonyos koporsó 40 frttól feljebb. Halottas kocsi (számszerint 10): kétfogatu 2 frt 50 kr, négyfogatu 5 frttől feljebb; fedules díszkocsi 8 frttől 20 frtig a legdiszesebbek.

Egy koporsó a szegényebb sorsuaknál, felnőttek részére 3 frtért megrendelhető.

Végül tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy a gyászos felek megkeresésére, minden a temetkezéseknél előforduló teendőket díjtalanul elvégzek, sőt tekintettel arra, hogy egyes esetekben a szükséges kellékek előállítására megkívánható összegek nincsenek mindég kéznél, a gyászos felek kívánatára, méltányos várakozással leandek, minden kamatfelszámítás nélkül.

A midőn a n. é. közönség eddigi szives bizalmáért hálás köszönetemet nyilvánítom, ujonnan berendezett intézetem ajánlom a további nagybecsű pártfogásba.

Debreczen, 1880. decz. 25. Tisztelettel

Levél vagy sürgöny útján teendő megrendelések pontosan eszközöltetnek. ifj. FODOR ISTVÁN.

30%-kal olcsóbb mint bárhol.

Egy rettentő betegség, melytől sok néposztály zaklattatik.

E betegség a gyomornak kisebb rendetlen-égeivel kezdődik, de ha elhanyagolják, megtámadja az egész testet, így a vesét, a májt, — különösen az egész emésztési rendszert, nyomorulttá tesz, s csak a halál szabadít meg ezen bajól. A betegséget a beteg maga gyakran nem érti, de ha magát kérdezi, képes lesz meghatározni, hol és minő baja van. Kérdés: Van-e fájdalom, étkezés után érzek-e nyomást és a lehellésnél szorongatást? Sárgás színűetűk-e a szemek? Nincs-e fődve a fölkelésnél a nyelv, torok, s a fogak vastag nyálkával, kisérve a száj rossz ízével? Érzek-e fájdalmat az oldalban, vagy a hátgerinczben? Nincs-e a jobb oldalban oly érzés, mintha a máj nagyobbodnék? Ha egyenesen állok, — nem lep-e meg bágyadság vagy szédülés? — A vizelet gyengén vagy erősen van-e színezve, — ülepedéssel összekötve, mely az edényben rövid idő múlva meglátszik? Étkezés után nincs-e összekötve az emésztés a has felfúvásával, nem okoz-e szeleket és puffogatást? Nem jelenkezik-e gyakran erős szívdobogás? Ezen különböző jelek nem mutatkoznak egyszerre, de egyesek egy ideig kinoszzák a beteget és igen súlyos betegséggé hirtűk. Ha e betegség hosszabb időn át tekintetbe nem vettétek, száraz köhögést okoz, ki-érve hánytatási kényszerűl. Későbbben piszkos, barna színezettű bört okoz, a lábak és kezek hideg verítékek borítják. A mint a máj és a vesék lassankint mindinkább megbetegednek, rheumai fájdalmak jelentkoznak és a rendes gyógyítási mód haszatalannak mutatkozik ezen kinos betegség ellen. Igen fontos, hogy e betegség gyorsan és pontosan gyógyíttassék, mindárt keletkezésékor, mi egy kevés gyógyszer által elérhető, mely a valódi szernek tekintendő az egész betegség elhárítására, az étvágy visszaszerzésére és az emésztő-szervek egészséges helyzetbe való visszatérítésére. A betegség „májbetegségnek” nevezetik és a valódi és legbiztosabb szer ellene a „Shaker-tivonat” növénykészület, mely Amerikában készűl az Uj-York, London és Majnai-Frankfurtban telepedett tulajdonos White A. J. számára. Ezen szer a betegséget törvében támadja meg és az egész szervezetből kirekeszti.

Rakárak; Arad: Rízinyai Mátyás; Csaja Fer.; Budapest: Török József gyógyszer. király-utca 7.; B.-Csaba: Varságh Béla, Eadics F.; Debreczen: Dr. Rothschnek V. Emil, Veesev Viktor, Göttl Ferencz; Dorozsma: Kansag Károly; Duna-Földvár: Pap József; Ercsi: Kurucz József; Nagyvárad: Nyiri György igralmasok; Nagy-Becskerek: Mencser R.; H.-M.-Vásárhely: Kiss Gyula; Högysz: Tery Imre; Jaskis-Er: Mlatz József; Karánsebes: Müller J. F.; Makó: Nagy Adolf; M.-Kövesd: Fridly Vilim; Mühlbach: Reinhardt J. C.; Mágos: Sésip Géza, Nem. Czernya: Rika Károly A.; Nyiregyháza: Korányi Em.; Ujhely: Grosinger K.; Oravicza: Knolch A. C.; Pancsova: Graff W.; Petrozény: Gerbert Jenő; Semlin: Tretschik Károly; Szeged: Barczay K.; Korács A.; Szabzdka: Saigethy József, Dt. Joe Károly, Tanfy Károly; Temesvár: Jahner M. C., Hunyady-utca; Tarczay Ist.; Vercheta; Bienerth G. kereskedő.

Tulajdonos White A. J.; söraktár nagyban Magyar-, Erdély- és Horvátország részére Budapest: Török József gyógyszerésznél, király-utca 12.

(102.)

Hely
Egy évre
Fél évre
Előfizetés
főpíacz,
kesztő
El
TELEGR
KÁROL
szerkesztő

A kol
vetette azon
jogi ellenzé
tióba vagy
kérdésre i g
Ha Irá
getlenség“
Gyula bele
horderejű k
godtan tek
egész ügyet
excentrikus
nyének, ah
a függetlens
lehet terjes
deakpárti m
a minden k
ből csak ug
ellenzéki rés
kormánypárt
kormány hi
hogy nem é
sitva a táma
ha nem ök
kormány esz
nyi és Verh
megkezdetté
a közjogi el
tással mellőz
Vegyűk
alapjánál, ké
külások tör
Mikor
ki nem vált
Kálmán ált
azt a kérdé
menjen-e a
lag n e m-m
baloldal szí
komoly, ha
Volt-e
volt.
A közj
részt venni
ahol a nem
egy idegen,
tározhat, jog
tráknak, jog
lyes rokonsz
ország belt
kezzeit, vére
kezzék.
Mi mag
revezetéssel
azon magyar
szen mi is
ügyeikbe; n
rekvő osztrá
mészethől ki
sebb lehetett
szen 1860-ba
gadta az a
mint azon
csakis régi a
ának feltéte
alkudozásba
felett.
És hog
nem akarta
joga volt hoz
fias kötelessé
kor Magyar
eszméjét mag
fentartani tör